

Projecte entorn de bones pràctiques educatives. Una experiència de treball cooperatiu i interdisciplinari

Alomar Kurz, Elisabeth; Civis Zaragoza Mireia; Coderch Allué, Jorge; Cols Catasús, Mercè i Marquilles Figueres, Pietat, professors de la FPCEE Blanquerna, Universitat Ramon Llull

Paraules clau

Formació mestres reflexius (Metodologia innovadora)

Treball cooperatiu

Treball interdisciplinari

Abstract

La intenció d'aquest article és presentar l'experiència pedagògica portada a terme als estudis de magisteri –especialitat educació infantil-, durant el curs 2004/05 i 2005/06.

El treball que presentem és fruit d'un projecte que neix en el context de la reflexió que comporta la implementació del sistema europeu de transferència i acumulació de crèdits (ECTS) en els estudis superiors, de la inquietud d'innovar i del convenciment de la importància que té treballar de manera cooperativa i interdisciplinària en el si d'un centre educatiu.

El treball té com a finalitat donar impuls a la cultura de la qualitat a través de la detecció, del seguiment, de la difusió i de l'intercanvi de les *bones pràctiques a l'etapa d'educació infantil* que es porten a terme en els centres d'ensenyament on els estudiants de primer curs realitzen les seves pràctiques, i ensenyar i aprendre a treballar cooperativament.

La manera més lògica d'emfasitzar l'ús del coneixement i les habilitats dels estudiants dins d'un marc cooperatiu, tal com es trobaran quan siguin membres de la societat, és dedicar molt de temps a l'aprenentatge d'aquestes habilitats en relacions cooperatives amb els altres. (Johnson i Johnson, 1977, p.62-63)

S'ha treballat de manera cooperativa i interdisciplinària, tant pel que fa al professorat de les diferents assignatures implicades (Seminari/Pràcticum, Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació i Educació Plàstica) com en la forma d'organització del treball a l'aula per part de l'alumnat en equips cooperatius.

Introducció

Una comprensió del món holística, global i des de la complexitat, entenem que passa per un model de docència universitària que s'hi ajusti. És així que aquest article presenta un treball realitzat en els estudis de magisteri que cerca una aproximació al saber de manera més interdisciplinària i a partir del treball cooperatiu. Així mateix, creiem que un treball des de la cooperació entre alumnes, alumnes i professors, i entre els mateixos professors afavoreix un clima de centre i treball que, conjuntament amb la utilització de metodologies novedoses, contribueix a crear contextos d'aprenentatge enriquidors. Parafraçant Johnson, Johnson i Holubec (1999):

“Aprender es algo que los alumnos hacen, y no algo que se les hace a ellos. El aprendizaje no es un encuentro deportivo al que uno puede asistir como espectador. Requiere la participación directa i activa de los estudiantes. Al igual que los alpinistas, los alumnos escalan más fácilmente las cimas del aprendizaje cuando lo hacen formando parte de un equipo cooperativo. La cooperación consiste en trabajar juntos para alcanzar objetivos comunes [...]”. *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Paidós Educador: Barcelona (pàg. 14).

Concretament, el treball es duu a terme amb alumnes de 1r de magisteri de l'especialitat d'educació infantil de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna, de la Universitat Ramon Llull. Es desenvolupa des de les assignatures de

Seminari¹ (*Pràcticum*), Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació i Educació Plàstica.

Convé recordar els trets distintius que fan del seminari un entorn privilegiat que afavoreix competències professionalitzadores des d'una perspectiva transversal ajudant a integrar els diversos coneixements teòrics i pràctics. Aquests seminaris s'entenen i es descriuen en documents d'ús intern de la facultat com un "espai de treball germinador d'idees i d'interrogants, de recerca d'informació, de contrast d'opinions, d'anàlisi i de valoració i també en la mesura de les possibilitats de creació i/o d'investigació al voltant d'aspectes relacionats amb la pròpia formació, amb l'escola, amb l'actualitat educativa i amb l'actualitat social i cultural en general".

En aquest sentit, s'entén que l'escola ha d'aprendre constantment per tal que no es tanqui als interrogants i a l'aprenentatge continu imprescindible per donar resposta a les necessitats de cada moment (Santos Guerra, 2001) i per a fer-ho cal un ferm treball de col·laboració amb tots els professionals que hi estan implicats des de diversos àmbits. És des d'aquesta idea que es pretén també viure positivament el treball cooperatiu en el si del seminari com a eina de personalització extraordinària, en la mesura que potencia la construcció de la pròpia identitat professional, una clau de volta que estructura i fa significatiu el coneixement adquirit a través de les diverses matèries del currículum (Josep M. Fulquet: 2005, 72).

Descripció del treball

El projecte s'anomena *Recull de bones pràctiques educatives en l'etapa d'educació infantil* i té com a finalitat donar impuls a la cultura de la qualitat a través de la detecció, el seguiment, la difusió i l'intercanvi de les *bones pràctiques* que, dins de les experiències de les escoles de pràctiques, es porten a terme en els àmbits de la docència, de l'organització espacial i/o temporal, de la relació amb les famílies, de l'adquisició d'hàbits... o d'altres aspectes interessants a compartir.

¹ Com bé sabem els seminaris estan formats per grups d'uns 15 alumnes i un tutor. S'hi fa un seguiment més personalitzat dels estudiants posant l'accent en les pràctiques que realitzen a l'escola i en el tractament de diversos aspectes vinculats a l'educació. Així doncs, es tracta d'un treball amb grups reduïts que permet un enfocament transversal (no vinculat a una assignatura específica) i un major grau de reflexió i aprofundiment de les diferents temàtiques educatives d'interès.

El projecte s'inicia durant l'estada intensiva de pràctiques que fan els alumnes (tres setmanes seguides, matí i tarda, durant el mes de febrer) i es desenvolupa al llarg del segon quadrimestre combinant un treball més individual i un de més cooperatiu.

Pel que fa al treball individual, cada estudiant escull en el si de la seva escola de pràctiques una experiència que identifica com a *bona pràctica*. Per tal d'unificar criteris pel que fa a la consideració d'una experiència com a *bona pràctica* i ajudar a identificar-les es desenvolupa un treball previ de consens de significat entorn a la idea de *bona pràctica*. Entre d'altres criteris podríem fer referència als que s'indiquen des de la Secretaria del Consell Escolar Municipal de Barcelona (2004):

- La claredat dels objectius
- La transmissió de valors i de virtuts
- Creixement per al centre: innovació

Així doncs, i un cop cada estudiant ha fet i comunicat la seva selecció al tutor/a de seminari, es documenta pel que fa a la *bona pràctica* quant al marc teoricopràctic de referència, als orígens, a les motivacions de la seva posada en pràctica, a les finalitats i als objectius, a les característiques, als punts forts i punts febles, als reptes i a les expectatives de futur, etc. Així mateix, elabora un document que recull totes aquestes dades i posteriorment les introdueix en una plana *web* conjuntament amb imatges i vídeos -si s'escau- de l'experiència i l'escola.

Pel que fa al disseny, elaboració i complimentació de la plana *web*, es realitza des de l'assignatura de Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació.

Cal dir que al llarg d'aquesta primera fase hi ha un seguiment molt proper per part del tutor/a de seminari per tal de garantir la validesa, la qualitat alhora que una bona documentació de la *bona pràctica*. En cas de dificultats per a identificar correctament una *bona pràctica* o per a fer-ne la documentació el tutor és qui orienta -o reorienta, si és el cas- l'estudiant.

Pel que fa al treball cooperatiu intraseminari, s'inicia en presentar les *bones pràctiques* documentades per cadascú a la resta de companys de seminari. Un cop feta la presentació, el mateix seminari en tria tres partint d'uns criteris com, per exemple, la novetat, la innovació, la utilitat, l'interès... A partir d'aquesta selecció el seminari es constitueix en petits grups de treball, cadascun dels quals aprofundeix en una de les *bones pràctiques* seleccionades.

Amb la finalitat de fer un correcte aprofundiment, es realitzen visites al centre de pràctiques on es duu a terme l'experiència, es fa una recerca d'altres centres on es faci la mateixa *bona pràctica* i si s'escau s'hi estableix contacte, i es realitza una recerca bibliogràfica més aprofundida i exhaustiva pel que fa a la *bona pràctica* o al marc teòric que la fonamenta.

Així mateix, en aquesta fase cada grup de treball elabora una presentació *powerpoint* que documenta i explica l'experiència. Pel que fa al format de la presentació, es compleixen dos criteris: el de suport i l'autoexplicatiu. El criteri de suport fa referència al fet que el *powerpoint* ha d'il·lustrar la *bona pràctica* quan se'n faci una presentació pública a la resta de companys del seminari o de tot el grup classe i per tant desenvoluparà una funció de suport a l'explicació. Ara bé, el *powerpoint* també caldrà que permeti una lectura individual atès que passarà a formar part d'un CD recopilatori. Així doncs, caldrà que els elements autoexplicatius i interactius hi siguin presents per tal que se'n pugui fer una lectura individual comprensiva.

Com en el cas de la plana *web*, el disseny i l'elaboració del *powerpoint* també compta amb l'assessorament, el seguiment i l'orientació del professorat de l'assignatura de Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació.

Finalment, i ja en la darrera fase del projecte, s'elabora el disseny del CD que ha de recopilar totes les *bones pràctiques* del grup classe. Aquest disseny es realitza conjuntament entre l'assignatura d'Educació Plàstica i l'assignatura de Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació. Així mateix, en aquesta fase el treball cooperatiu s'estén a nivell de tot el grup classe atès que es creen grups interseminaris per tal de confegir el CD.

Aquests grups són els que s'encarregaran de redactar la introducció del projecte, redactar la conclusió del projecte, recopilar en el CD totes les planes *web* i els *powerpoints*, imprimir les etiquetes i portades, i fer tantes còpies com alumnes i professors han participat en el projecte.

En síntesi, el producte resultant que recull tota la tasca realitzada esdevé el CD, el qual, com hem esmentat, conté:

- a) Portada: a partir del disseny creat per ells mateixos
- b) Introducció: en què s'explica el contingut del treball i el seu objectiu.
- c) Desenvolupament: presentació de manera ordenada i sistemàtica de les fitxes/planes *web* elaborades per a cadascuna de totes les *bones pràctiques*, així com de les presentacions *powerpoint* de les experiències exposades.
- d) Conclusió: on es valora el treball realitzat

És així que en acabar el quadrimestre tots els seminaris de magisteri de 1r d'educació infantil es reuneixen en una trobada conjunta en què es fa la presentació i la comunicació –a partir dels *powerpoint* dissenyats- de les *bones pràctiques* recollides entre tots.

És d'aquesta manera, per tant, que fem convergir la voluntat de dur a terme projectes cooperatius i interdisciplinaris i la inquietud per fer un treball rigorós entorn a la recerca de *bones pràctiques* i models de referència que han de contribuir a formar els futurs mestres.

En síntesi, i com a conseqüència del que hem explicat fins aquí, els objectius que recull i es proposa el treball que hem exposat breument són els següents:

1. Identificar, documentar i justificar *bones maneres de fer* que en el si de les escoles de pràctiques es desenvolupen i que contribueixen a la millora del nivell d'excel·lència de l'educació infantil.
2. Comunicar aquestes *bones pràctiques*, de manera oral i a través de diversos suports digitals (pàgines *web*, *powerpoints*...), sobre les quals també intercanviar idees i experiències personals.

3. Dur a terme un treball (amb una fase individual i una altra en grup) de manera interdisciplinària i cooperativa. Entendre la importància i la necessitat de treballar en equip i amb un enfocament global de cara a crear contextos d'aprenentatge enriquidors.

4. Contribuir al disseny i a l'edició d'una publicació en format digital CD que aplegui les *bones pràctiques* documentades entre tots.

És així com veiem que aquest treball vol ser la síntesi de molts dels temes que es treballen al llarg d'aquest primer curs de Magisteri, en què es valoren les reflexions personals i la transferència de continguts, no tan sols dels treballats en el si del seminari, sinó també en altres assignatures com Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació, Educació Plàstica, Processos Psicològics Bàsics, Didàctica, Educació Musical, etc. Transferència que, a la fi, ha de permetre establir connexions entre disciplines, relacions entre continguts i vincles entre les aportacions teòriques i les constatacions pràctiques. Entenem que és així que construïm coneixement ben fonamentat i en base a un model més reticular i complex com el que esmentàvem a l'inici.

Valoració de l'experiència: les *bones pràctiques* a educació infantil curs 2004/05

Procediment

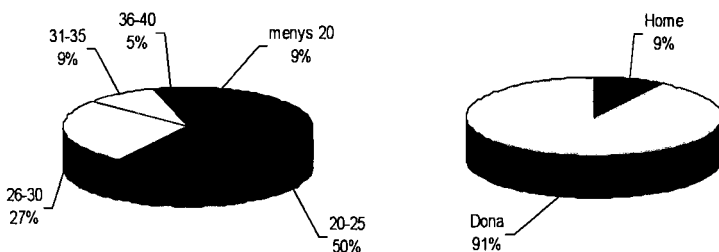
En el mes de maig de 2006, passat gairebé un curs de la realització de l'experiència per primera vegada, es va adreçar una carta a tots els estudiants de 2n d'Educació Infantil tarda, on se'ls demanava la seva valoració entorn de l'experiència viscuda el curs anterior per mitjà d'un qüestionari² anònim i en format *web*.

El qüestionari s'ha plantejat majoritàriament amb preguntes tancades on els alumnes utilitzant una escala de tipus *Likert* de quatre valors -*gens*, *mica*, *bastant* i *molt*- havien de respondre el seu grau de satisfacció a la qüestió plantejada. També s'han formulat preguntes obertes, amb la finalitat de poder copsar una valoració més qualitativa de l'experiència amb observacions, suggeriments, reptes i aspectes de millora que els mateixos alumnes volguessin destacar.

² Pot consultar-se a l'adreça: <http://grups.blanquerna.url.edu/bp/> (21-05-06)

La mostra

Varen respondre 22 estudiants, gairebé un 40% dels enquestats.

Els càlculs

A moltes de les preguntes s'havia de respondre *gens*, *mica*, *bastant* i *molt*. Hem associat els valors 0,1,2,3 a aquestes respostes per poder calcular així un índex numèric únic a cada pregunta. Per exemple a la *pregunta 6: Grau de satisfacció pel que fa a l'assoliment dels objectius de l'activitat*:

Identificar, documentar i justificar bones maneres de fer que es desenvolupen en el si de les escoles de pràctiques i que contribueixen a la millora del nivell d'excel·lència de l'educació infantil.	Num.	%
Gens	0	
Mica	0	
Bastant	15	68,1%
Molt	7	31,8%

Hem fet el càlculs $(0*0 + 0*1 + 68.1*2 + 31.8*3)/3 = 231.6 / 3 = 77.27$

Comunicar aquestes bones pràctiques de manera oral i a través de diversos suports digitals (pàgines web, powerpoint, etc.). Intercanviar idees i experiències personals sobre aquestes bones pràctiques.	Num.	%
Gens	0	
Mica	1	4,54%
Bastant	11	50,00%
Molt	10	45,45%

Hem fet els càlculs $((0*0 + 4.54*1 + 50*2 + 45.45*3)/3 = 240.89 / 3 = 80.29$

Dur a terme un treball (amb una fase individual i una altra en grup) de manera interdisciplinària i cooperativa. Entendre la importància i la necessitat de treballar en equip i amb un enfocament global per tal de crear contextos d'aprenentatge enriquidors.	Num.	%
Gens	0	
Mica	0	
Bastant	14	63,63%
Molt	8	36,36%

Hem fet els càlculs $((0*0 + 0*1 + 63.63*2 + 36.36*3)/3 = 236.34 / 3 = 78.78$

Contribuir al disseny i a l'edició d'una publicació en format digital CD que aplegui les bones pràctiques documentades entre tots.	Num.	%
Gens	0	
Mica	2	9,09%
Bastant	14	63,63%
Molt	6	27,27%

Hem fet els càlculs $((0*0 + 9.09*1 + 63.63*2 + 27.27*3)/3 = 218.16 / 3 = 72.72$

Els resultats de l'enquesta

Bloc 1 (pregunta 6 i 7)

Les primeres preguntes anaven dirigides a conèixer el grau de satisfacció pel que fa a l'assoliment dels objectius, a la planificació i a l'organització de l'activitat. La qüestió era esbrinar si el professorat havíem planificat, organitzat i manifestat les feines que calia que fessin els estudiants de manera clara i coherent amb el temps que se'ls va donar.

	Puntuació
Identificar, documentar i justificar bones maneres de fer que es desenvolupen en el si de les escoles de pràctiques i que contribueixen a la millora del nivell d'excel·lència de l'educació infantil.	77.27
Comunicar aquestes bones pràctiques de manera oral i a través de diversos suports digitals (pàgines web, powerpoint, etc.). Intercanviar idees i experiències personals sobre aquestes bones pràctiques.	80.29
Dur a terme un treball (amb una fase individual i una altra en grup) de manera interdisciplinària i cooperativa. Entendre la importància i la necessitat de treballar en equip i amb un enfocament global per tal de crear contextos d'aprenentatge enriquidors.	78.78
Contribuir al disseny i a l'edició d'una publicació en format digital CD que aplegui les bones pràctiques documentades entre tots.	72.72
Es comunica clarament la planificació i la temporització de l'activitat	77,78
L'organització de l'activitat per fer individualment	76,19
L'organització del treball per fer intraseminaris	72,73
L'organització del treball per fer interseminaris	73,33
Pel que fa al temps assignat a cadascuna de les fases del treball individual	60,32
Pel que fa al temps assignat a cadascuna de les fases del treball cooperatiu (inter-intraseminaris)	60,61
La planificació ha facilitat que els alumnes puguin interactuar i contrastar diferents opinions i punts de vista.	68,18

Com podem constatar, els resultats ens indiquen que cal revisar en un futur el temps que cal assignar a cadascuna de les fases del treball. Cal proporcionar major temps, per poder facilitar l'intercanvi i l'aprofundiment. Cal tenir present que és un treball de cloenda del primer curs i que implica força feina en comú al mes de maig, essent una època força complicada per a tots els estudiants per l'acumulació de treballs i l'inici d'exàmens de juny. Per altra banda, ha estat molt ben valorat l'enriquiment que ha suposat saber comunicar les BP amb formats variats, i l'intercanvi d'idees que aquest treball ha generat.

Bloc II (preguntes 8 i 9)

El segon bloc de preguntes estava dirigit a esbrinar quin grau de satisfacció manifesta l'estudiant pel que fa al treball fet sobre les BP, i a la vivència del grup intraseminaris, és a dir, a com ha funcionat el treball en cada equip.

	Puntuació
És útil com a recull d'experiències diverses i variades	90,91
Permet constatar que moltes experiències són habituals en l'etapa d'educació infantil	83,33
Permet constatar que moltes experiències són fruit del projecte educatiu i curricular del centre	72,73
És útil per conèixer el nivell d'innovació educativa a les escoles	86,36
Permet constatar que moltes bones pràctiques educatives no es comuniquen més enllà del centre (revistes educatives, webs, etc.)	75,76
És útil per conèixer maneres diverses de comunicar un mateix treball (text escrit, format web, format powerpoint, etc.)	74,24
Tots hem exercit les responsabilitats que ens hem assignat	69,70
Tots hem après	77,27
Hem sabut utilitzar el temps adequadament	59,09
Hem acabat la feina dins del temps previst	69,84
Ens hem ajudat els uns als altres	69,70
Ens hem planificat i organitzat el treball	68,18
Hem avançat en els objectius del grup	69,70
Tots hem complert el nostre compromís	68,18

Els resultats ens encoratgen a seguir plantejant aquest treball, ja que com es desprèn dels resultats de la taula els estudiants consideren que és molt útil i que els permet conèixer no tan sols el nivell d'innovació a les escoles, sinó també constatar quines són les pràctiques més habituals en l'etapa d'educació infantil.

Un aspecte que és recurrent en la realització d'un treball en equip, i que també s'ha fet palès aquí, és el fet de no saber aprofitar adequadament el temps assignat a la tasca i el nivell de compromís individual en el treball en equip/cooperatiu. Al nostre entendre és una dada prou important a tenir en compte en la formació de mestres, per cercar-ne els correctors pertinents a fi d'assolir la màxima satisfacció de tots els membres de l'equip, i per incorporar en una propera edició d'aquesta experiència.

Bloc III (pregunta 10 i 12)

El tercer bloc de preguntes estava dirigit a esbrinar quin grau de satisfacció manifesta l'estudiant pel que fa a la seva aportació i el seu compromís al treball cooperatiu; i finalment a la valoració que han atribuït a l'experiència.

Tinc la sensació que treballant en equip estic aprenent	75,76
El que hem treballat, ho he entès	86,36
Trobo major sentit a la interdisciplinarietat	71,21
El recolzament dels companys m'ajuda	77,27
Aporto al grup tot allò que sé fer	84,85
Faig tota la feina que he de fer	68,18
Valoreu l'experiència realitzada	75,76

A la llum dels resultats obtinguts constatem que són força coincidents amb l'apartat anterior. Per una banda, l'estudiant valora un aprenentatge compartit, ja que constata que aprèn i entén millor allò que està fent, però, per l'altra banda, també manifesta que potser no col·labora amb tota la feina que hauria de fer.

Bloc IV (pregunta 11 i 13)

El darrer bloc consta de preguntes obertes que pretenien copsar les característiques per les quals els estudiants valoraven com a satisfactòriament i menys satisfactòriament l'experiència. Destaquem les manifestacions que han estat més coincidents per un nombre elevat d'estudiants.

Pel que fa als aspectes satisfactoris, han destacat:

- La interdisciplinarietat: un mateix treball ens permet treballar i conjugar aspectes d'assignatures diferents. És molt òptim des de l'organització de tasques i didàcticament.
- Descobrir la realitat educativa dels centres als quals no hem estat mai, conèixer les seves propostes educatives i com les realitzen.
- Poder compartir idees innovadores i potser no tan innovadores, però sí veure diferents metodologies i maneres de treballar. Un aspecte molt important és el de la presentació a la resta de companys, ja que es precisen imatges, comentaris, i sobretot presentar l'experiència viscuda amb aquella bona pràctica. Això fa que els altres en siguem partícips i tinguem la idea més clara d'allò que s'ha presentat.
- El fet d'intercanviar idees que podem portar a l'aula. Tothom hi ha de posar de la seva part; és molt ric. Un molt bon treball i molt positiu per al nostre futur professional com a mestres d'educació infantil.
- Fer aquests tipus de treball en equip.

I pel que fa als aspectes menys satisfactoris assenyalen els següents:

- No tothom es compromet de la mateixa manera en el treball en grup. Sempre hi contribueix més la persona el treball de la qual ha estat elegit.
- L'estrès que suposa la coordinació i el fer bé aquesta feina. Treballar en equip és positiu i difícil, cal un compromís per part de tothom.
- Molta a feina per fer i no gaire temps per fer-la
- La complexitat de treballar en equip, i la dificultat que suposa coordinar-nos tots a la vegada per arribar a les dates de lliurament establertes. Tot això combinat amb el fet que teníem exàmens i molts altres treballs d'altres assignatures per lliurar.

Conclusions

Dels resultats de l'enquesta i de la reflexió que l'equip de professors implicats en aquest projecte hem fet, avancem unes primeres conclusions que caldrà contrastar en un futur amb les valoracions que ens faran arribar els alumnes que aquest curs 2005 / 06 han fet novament aquest treball de *Les bones pràctiques*.

A mode de conclusió podem avançar que la realització d'aquest treball ens ha permès reflexionar no tan sols sobre les pràctiques educatives a l'etapa d'educació infantil, sinó també sobre el que comporta un projecte de treball cooperatiu i interdisciplinari.

Pel que fa a les bones pràctiques educatives en l'etapa d'educació infantil, hem constatat el següent:

- Quan la *bona pràctica* forma part del projecte d'escola, és compartida i assumida per la comunitat educativa. Hi ha una consciència d'allò que s'està fent a nivell d'escola i es valora com a tret o aspecte que dóna valor al projecte educatiu, fet que comporta una visualització clara de la *bona pràctica* –havent-hi documentació que la recull- a nivell del centre. Periòdicament es revisa, se n'analitza l'evolució i s'hi introdueixen els canvis que calen.
- Quan la *bona pràctica* és només una experiència personal, d'un mestre o concretada en una aula, costa de detectar-la, passa més desapercibuda i no és compartida per la comunitat educativa, tot i l'interès i el sentit que li podem atorgar.
- Hi ha bones experiències educatives, bones pràctiques a les escoles, però que no es fan públiques. Per què?: Hi poden haver diverses raons. Les que més destaquen són:
 - Els equips de mestres potser estan poc acostumats a reflexionar i a repensar la seva pràctica educativa per donar-la a conèixer – revistes educatives, jornades, etc.
 - La manca de temps, les presses i el volum de feina eclipsa la part de la reflexió i la comunicació.
 - L'equip docent del centre considera que allò que fan no és prou innovador i interessant per a donar-ho a conèixer. Per pudor?
- Els àmbits majoritaris al voltant dels quals s'han seleccionat i organitzat les *bones pràctiques* són: Metodologia i projecte d'escola; Rutines i hàbits;

Descoberta de l'entorn natural; Intercomunicació i llenguatge; Relació família-escola i Projectes solidaris.

Pel que fa al treball cooperatiu i interdisciplinari, hem constatat:

- L'itinerari i les distintes fases del treball proposades han estat els idonis per a la consecució final d'elaborar un CD que recull les *bones pràctiques* dels 60 centres escolars on els alumnes han fet les pràctiques d'ensenyament.
- Aquest itinerari ha combinat el treball individual i un treball cooperatiu intra i interseminaris, exigència que s'ha acomplert abundantment.
- Els estudiants han vivenciat què vol dir i què implica participar en un projecte com aquest. Això ha generat un diàleg i un debat ric pel que fa a la planificació, al disseny, a la recerca i documentació, i a l'aprofundiment d'una temàtica concreta –en aquest cas una *bona pràctica*–, tant a nivell dels diferents petits grups com a nivell de tots els seminaris.
- La proposta de treball interdisciplinari entre les assignatures de seminari, de Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació i de l'Educació Plàstica, s'ha assolit notablement. Els estudiants han pogut treballar conjuntament els continguts d'aquestes assignatures, i el professorat ha treballat de manera coordinada. Això ha exigut un esforç individual i en equip.
- L'alumnat considera que *"l'objectiu és conèixer les realitats educatives de les escoles que els aporta nous recursos, coneixements, punts de vista i mètodes de treball."*
- Els alumnes conclouen que: aquest treball els *"ha implicat cooperació, compromís, paciència i molta dedicació"*, que ha estat una *"feina feixuga a estones"*, que *"el fet de disposar de la compilació ens permetrà tenir bases de dades d'on extreure bones experiències, activitats, mètodes interessants, pràctiques innovadores i en definitiva models útils per aplicar en un futur professional"*.

Per cloure tan sols volem afegir que el disseny, la planificació i l'execució d'aquest projecte ha suposat un treball cooperatiu entre el professorat implicat. No podem obviar el temps que requereix un treball d'aquesta mena. Tot l'equip hem esmerçat força hores en reunions per anar definint i redactant el treball que us hem presentat, i n'estem molt satisfets, no tan sols pels resultats obtinguts –sempre millorables–, sinó també per l'enriquiment que aquest treball en equip ha suposat per a cadascú de nosaltres i per com ens ha cohesionat com a grup de professors que intervenim en un mateix grup-classe. Pensem que aquesta cohesió de l'equip docent, tot i que no disposem de dades objectives, també té una influència positiva en la formació dels estudiants.

Finalment, no voldríem acabar aquest escrit sense apuntar alguns reptes que plantegem per al futur i que es concreten en:

- Implicar en el projecte la participació d'altres assignatures del curs per assolir un treball amb més interdisciplinarietat.
- Plantejar una continuïtat d'aquest treball i/o similar en els cursos següents.
- Fer partícips les escoles de pràctiques que possibiliten aquest treball, convidant-les en el dia de la seva presentació
- Aconseguir que projectes com aquests i d'altres, que ben segur s'estan duent a terme, ens permetin enfortir cada dia més la vinculació Universitat – Escola.
- I, sens dubte, animar a d'altres equips docents de la FPCEE a iniciar experiències de treball interdisciplinari i cooperatiu per tal de poder-nos enriquir mútuament amb propostes d'aquest caire i d'aquestes característiques.

Bibliografia

- Fulquet, J.M. (2005). *Blanquerna memòria, 04-05*. Barcelona: Fundació Blanquerna
- Santos Guerra, M. A. (2001). *La escuela que aprende*. Madrid: Morata.
- Document d'ús intern: Pauta de seminari de 2n de magisteri. Curs 1998-99
- Johnson, Johnson i Holubec (1999). *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Barcelona: Paidós Educador.